ISBN 9788770668781

Projekt 2.11 Arealer for andengradspolynomier – eksperimentér og bevis

1. del: Nogle konkrete arealer

Som opvarmning kigger vi på nogle konkrete arealer for andengradspolynomiet $p(x) = -x^2 + x$.

a) Tegn grafen for andengradspolynomiet og markér *nulpunkterne* P_0 og P_1 .

b) Grafen for andengradspolynomiet og *x*-aksen afgrænser et område M_0 i første kvadrant med arealet T_0. Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet T_0 .

c) Grafen for andengradspolynomiet har et maksimumspunkt Q_0 i første kvadrant (toppunktet for parablen). Bestem såvel grafisk som symbolsk koordinaterne til maksimumspunktet Q_0 .

d) Området M_0 er indesluttet i et rektangel, hvor to af siderne ligger på koordinatakserne, mens de to sidste sider går gennem henholdsvis maksimumspunktet Q_0 og det sidste nulpunkt P_1 på *x*-aksen. Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet af dette rektangel.

e) Find til slut forholdet *k* mellem arealet af rektanglet og arealet T_0 for området M_0 .

2. del: Nogle tilfældige arealer

Vi kigger derefter på grafen for et vilkårligt andengradspolynomium. Vælg derfor et tilfældigt andengradspolynomium $q(x)$ med heltallige koefficienter mellem -10 og 10. Mange programmer har en kommando noget i retning af randpoly$(x,2)$, der netop udtrækker et tilfældigt andengradspolynomium.

f) Tegn grafen for dit andengradspolynomium $q(x)$ og vælg et tilfældigt punkt $P_0 = (x_0, q(x_0))$ på parablen. Vælg endnu et tilfældigt punkt P_1 på parablen og træk den tilfældige sekant s_0 gennem P_0 og P_1 . Bestem såvel grafisk som symbolsk ligningen for sekanten s_0 .

g) Grafen for andengradspolynomiet q og sekanten s_0 afgrænser et område M_0 med arealet T_0 . Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet T_0 .

h) Indenfor området M_0 ser vi nu på den lodrette forskel mellem grafen for andengradspolynomiet *q* og sekanten s_0 . Denne forskel har et maksimum i et grafpunkt Q_0 . Bestem såvel grafisk som symbolsk koordinaterne til punktet Q_0 såvel som den maksimale forskel h_0 .

i) Området M_0 er indesluttet i et parallelogram, hvor to af siderne er lodrette og går gennem P_0 og P_1 . Den tredje side ligger på sekanten og den sidste side går gennem grafpunktet Q_0 med den maksimale forskel. Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet af dette parallelogram.

j) Find til slut forholdet *k* mellem arealet af parallelogrammet og arealet T_0 for området M_0 .

k) Sammenhold resultaterne i den første del og anden del af øvelsen. Kommentér!

Udfordring: Kan du bevise det fundne resultat? Du kan enten forsøge at føre et rent symbolsk bevis for det generelle andengradspolynomium $p(x) = a \cdot x^2 + b \cdot x + c$ eller forsøge at argumentere via prototyper, idet du først nøje overveje sammenhængen mellem situationen i første del og anden del og hvordan man kan transformere anden del tilbage til første del.

3. del: Flere konkrete arealer

Vi udbygger nu den første del, så i det følgende forudsættes det at du er fortrolig med løsningen af første del. Vi kigger altså igen på grafen for andengradspolynomiet $p(x) = -x^2 + x$. Denne gang ønsker vi at kunne flytte det grundlæggende interval rundt på figuren.

l) Afsæt et frit punkt $P_0(x_0, p(x_0))$ på grafen som du kan flytte rundt med. Afsæt dernæst punktet $P_1(x_0+1, p(x_0+1))$ forskudt stykket 1 i vandret retning i forhold til P_0. Træk sekanten s_0 gennem P_0 og P_1. Bestem såvel grafisk som symbolsk ligningen for sekanten s_0.

m) Grafen for andengradspolynomiet q og sekanten s_0 afgrænser et område M_0 med arealet T_0. Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet T_0.

n) Træk i punktet P_0. Konklusion?

4. del: Flere tilfældige arealer

o) Tegn igen grafen for et tilfældigt andengradspolynomium $q(x)$ og vælg et tilfældigt frit punkt $P_0 = (x_0, q(x_0))$ på parablen, som du kan rykke rundt på. Afsæt dernæst punktet $P_1(x_0+h, p(x_0+h))$ forskudt stykket h i vandret retning i forhold til P_0. Træk sekanten s_0 gennem P_0 og P_1. Bestem såvel grafisk som symbolsk ligningen for sekanten s_0.

p) Grafen for andengradspolynomiet q og sekanten s_0 afgrænser et område M_0 med arealet T_0. Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet T_0.

q) Flyt nu rundt på det frie punkt P_0 samtidigt med at du holder tilvæksten h, dvs. forskellen mellem x-koordinaterne for P_1 og P_0 konstant.

r) Hvad sker der med arealet når du rykker rundt på det frie punkt P_0? Kan du formulere det som en sætning om arealet for et parabeludsnit?

5. del: Flere tilfældige arealer

Vi kigger nu igen på grafen for et vilkårligt andengradspolynomium. Vælg derfor igen et tilfældigt andengradspolynomium $q(x)$ med heltallige koefficienter mellem -10 og 10.

s) Tegn grafen for dit tilfældige andengradspolynomium $q(x)$ og vælg et tilfældigt punkt $P_0 = (x_0, q(x_0))$ på grafen, hvor den eneste restriktion er at P_0 *ikke* må være toppunktet T for parablen. Den *vandrette sekant* gennem P_0 skærer parablen i endnu et punkt S_0. Træk nu sekanten s_0 gennem P_0, der er parallel med TS_0. Den skærer grafen for andengradspolynomiet q i endnu et punkt P_1. Grafen for andengradspolynomiet $q(x)$ og sekanten s_0 afgrænser et område M_0 med arealet T_0. Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet T_0.

t) Den vandrette sekant gennem P_1 skærer parablen i endnu et punkt S_1. Konstruér nu sekanten s_1 gennem P_1, der er parallel med TS_1. Bestem såvel grafisk som symbolsk ligningen for s_1.

u) Grafen for andengradspolynomiet afskærer sammen med sekanten s_1 et område M_1 med arealet T_1. Bestem såvel grafisk som symbolsk arealet T_1.

v) Find til slut forholdet k mellem arealerne T_1 og T_0.

Udfordring: Kan du bevise det fundne resultat? Du kan enten forsøge at føre et rent symbolsk bevis for det generelle andengradspolynomium $p(x) = a \cdot x^2 + b \cdot x + c$ eller forsøge at argumentere via prototyper, idet du først nøje overveje sammenhængen mellem situationen i første del og anden del og hvordan man kan transformere anden del tilbage til første del.

ISBN 9788770668781

6. del: Om en arealfunktion knyttet til andengradspolynomier.

Vi vil nu forsøge at koble alle de foregående øvelser sammen! Vi vender tilbage til andengradspolynomiet $p(x) = -x^2 + x$.

w) Fastlæg toppunktet $T(x_T, y_T)$ for andengradspolynomiet $p(x)$. Fastlæg *x*-koordinaterne til grafpunkterne $P_0(0,0)$, $P_1(x_1, y_1)$ og $P_2(x_2, y_2)$ konstrueret som i del 5. Hvordan ligger *x*-koordinaterne x_0, x_1 og x_2 i forhold til toppunktets x-koordinat x_T ? Hvis vi tegnede sekanten s_2 gennem P_2, hvor ville den så skære grafen? Hvilket areal T_2 ville den afsnøre? Kan du nu udfylde tabellen

Grafpunkt	P_0	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6	...
x-koordinat	0	1.5						
Areal								

x) Kan du køre tabellen baglæns? Hvilken sekant t_{-1} rammer grafen i P_0? Hvad bliver *x*-koordinaten til sekantpunktet P_{-1} ? Hvad bliver det tilhørende areal T_{-1} ? Hvad bliver ligningen for variabelsammenhængen mellem *x*-koordinaten og arealet? Tegn grafen og prøv fx om du kan finde den med en passende regression?

Kig nu igen på et tilfældigt andengradspolynomium *q*(*x*):

y) Fastlæg toppunktet $T(x_T, y_T)$ for andengradspolynomiet $q(x)$. Fastlæg *x*-koordinaterne til grafpunkterne $P_0(x_0, y_0)$, $P_1(x_1, y_1)$ og $P_2(x_2, y_2)$, hvor du selv vælger en tilfældig værdi for x_0 . Hvordan ligger *x*-koordinaterne x_0, x_1 og x_2 i forhold til toppunktets x-koordinat x_T ? Hvis vi tegnede sekanten s_2 gennem P_2, hvor ville den så skære grafen? Hvilket areal T_2 ville den afsnøre? Kan du nu udfylde tabellen

Grafpunkt	P_0	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6	...
x-koordinat								
Areal								

z) Hvad bliver ligningen for variabelsammenhængen mellem *x*-koordinaten og arealet? Tegn grafen og prøv fx om du kan finde den med en passende regression?

Udfordring: Til et vilkårligt andengradspolynomium $p(x) = a \cdot x^2 + b \cdot x + c$ kan vi nu knytte en arealfunktion $T(x_0)$, der angiver arealet afsnøret af grafen for andengradspolynomiet og tangenten med røringspunkt i $x = x_0$. Prøv nu at finde forskriften for arealfunktionen *T* ved hjælp af en symbolsk udregning. Prøv herefter at forklare hvorfor denne type funktion netop fører til en sammenhæng mellem arealerne, som svarer til den ovenfor fundne sammenhæng mellem to på hinanden følgende arealer. Det kan være nemmere at se sammenhængen hvis du forskyder koordinatsystemet, så toppunktet for andengradspolynomiet ligger på *y*-aksen, dvs. så *b* = 0.